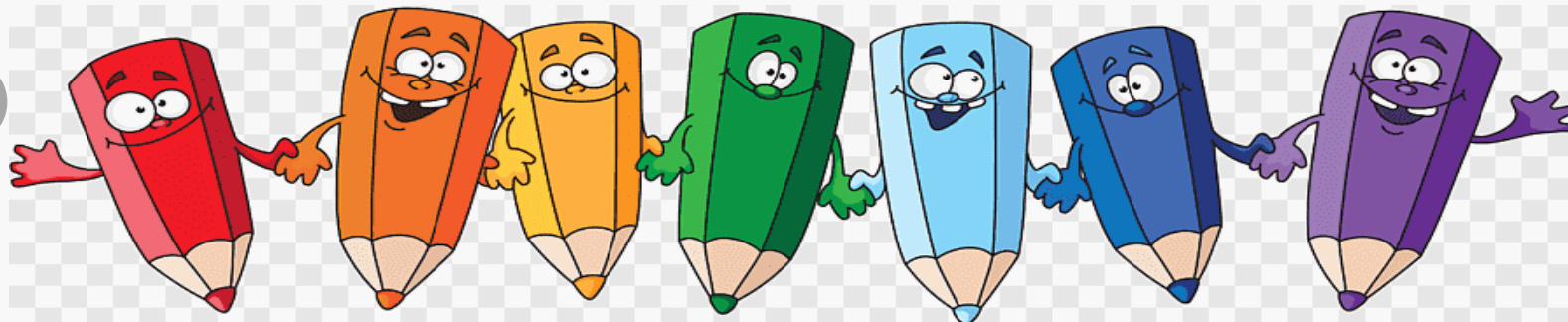
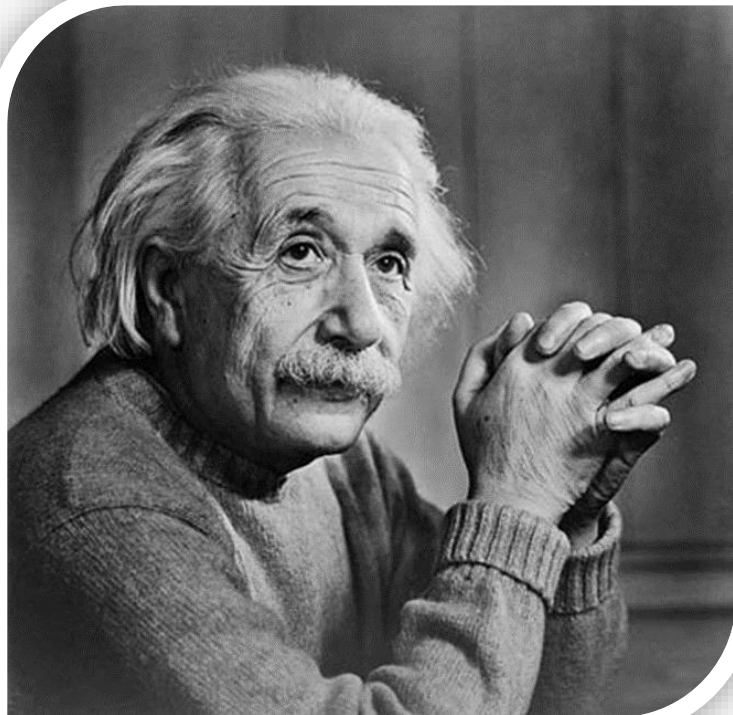

Формувальне оцінювання в старшій школі: Нові підходи до системи оцінювання здобувачів освіти

*Більшість учителів
витрачають час на
питання, покликані
встановити, чого учень
не знає, а справжнє
мистецтво постановки
питання полягає в тому,
щоб з'ясувати, що учень
знає або здатен знати.*

Альберт Ейнштейн

Оцінювання дає змогу:

- підвищувати відповідальність кожного учня за формування компетенцій;
- розвивати моральну самостійність особистості та її творчу діяльність;
- формувати мотивацію здобувати знання, розвивати життєві навички й компетентності;
- виховувати самокритичність , впевненість учня в навчальних здобутках.

Оцінювання

	«+»	«-»
Традиційне	індивідуальний характер здійснення, диференціація, систематичність процесу, різноманітність форм організації та ін.	простежується слабкий зворотний зв'язок, пасивна участь школярів, оскільки оцінювальна діяльність покладається виключно на вчителя.
Формувальне	домінуюча роль відводиться учню, який відстежує власне просування у навчанні, оцінює свої навчальні досягнення, є «власником» учіння; роль учителя зводиться до супроводу й підтримки дитини в здобутті освіти; зацікавленість школяра в учінні, його здатність здійснювати самоконтроль і самооцінювання.	забирає багато часу при підготовці до уроку, на уроці; немає готових алгоритмів, критеріїв оцінювання; не зовсім зрозуміла батькам і навіть учителям.

Функції формувального підходу

ДІАГНОСТИЧНА

```
graph TD; A[ДІАГНОСТИЧНА] --> B[ПРОГНОСТИЧНА]; B --- C[РОЗВИВАЛЬНА]; B --- D[КОРЕГУВАЛЬНА]; E[МОТИВАЦІЙНА] --- F[НАВЧАЛЬНА]; E --- G[ВИХОВНА];
```

ПРОГНОСТИЧНА

МОТИВАЦІЙНА

РОЗВИВАЛЬНА

НАВЧАЛЬНА

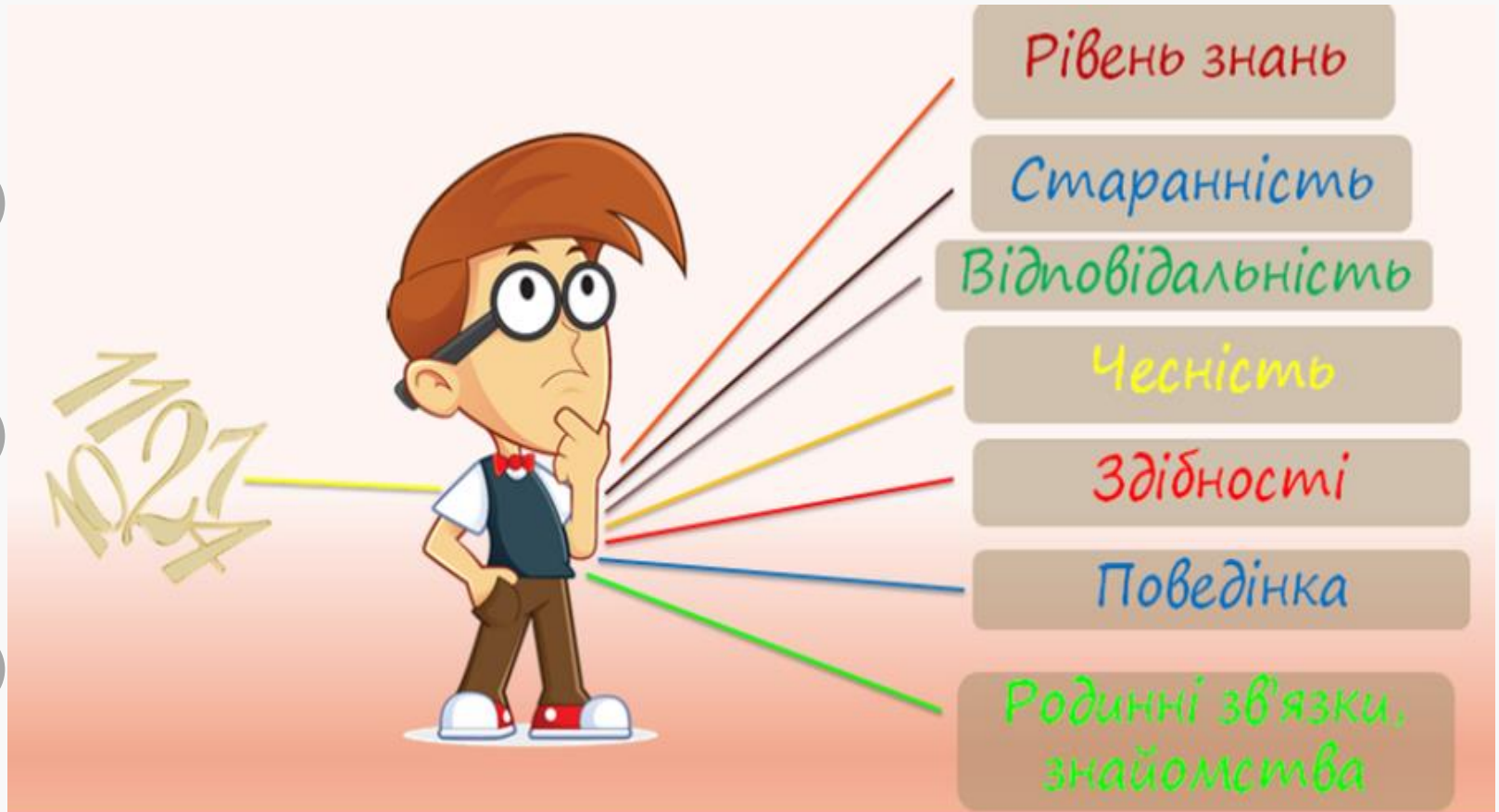
КОРЕГУВАЛЬНА

ВИХОВНА

Нове формувальне оцінювання вимагатиме і нового сприйняття з боку батьків:

- їм **не варто згадувати свій досвід в школі** (як вчителька чи їхні батьки дорікали поганими оцінками);
- **не ставати в захисну позицію відносно вчителя** та **не нападати на дитину**, якщо вона не досягла очікуваних ними результатів;
- **вчитися сприймати оцінювання як відверту розповідь** учителя про те, що відбувається з дитиною в школі, як ресурс для розвитку, як цінну інформацію, як запрошення до співпраці з метою розкрити найкращі якості особистості.

Чинники, що впливають на оцінку

Основне завдання системи оцінювання — підкреслювати досягнення учнів нарівні з помилками, оцінювати не дитину, а її діяльність.

Концепція НУШ

За Концепцією НУШ оцінки мають допомагати аналізувати індивідуальний прогрес і планувати темп навчання, а не ранжувати учнів. Тобто оцінки—це рекомендації до дії. В основі цього підходу описове формувальне оцінювання з елементами автентичності.

Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів в умовах НУШ

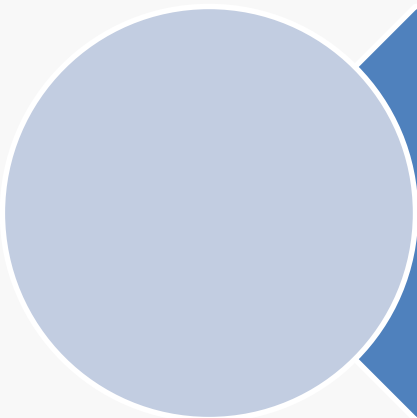

Будь-яка оцінка бере за мірило певну мету та має сенс і значення тільки для того, хто визнає цю мету.

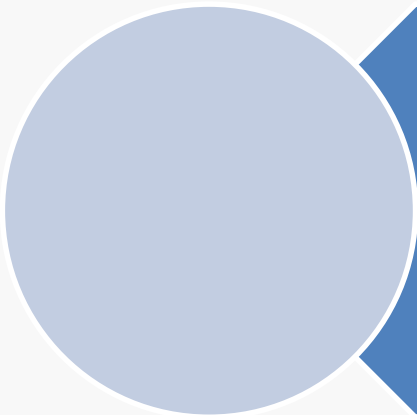
Вільгельм Віндельбанд

У сучасній школі змінюється загальна мета оцінювання – вона перестає бути лише інструментом оцінювання успішності учня, а стає засобом навчання для вчителя також.

Основні підходи до оцінювання

Компетентнісний –
передбачає оцінювання
результатів навчання
відповідно до ключових
компетентностей.

Позитивний – акцентує на
досягненнях учня замість
невдач.

Формувальне оцінювання:

- процес пошуку та інтерпретації даних, які учні та вчителі використовують для того, щоб з'ясувати, як далеко учні просунулись у вивченні предмета, куди їм треба рухатись і як це зробити найкращим чином;
- усвідомлення самим учнем дистанції між тим, чого він хоче досягти, і тим, де він знаходиться в даний момент; планування того, що учень повинен зробити, щоб цю дистанцію скоротити;
- відбувається під час навчання і є його частиною; формувальне оцінювання можна розглядати як оцінювання для навчання;
- використовується для того, щоб з'ясувати, чи досягнута мета навчання.

Особливості формувального оцінювання:

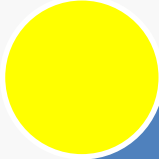
- націлене на індивідуальний прогрес кожного учня;
- не порівнює досягнення різних учнів;
- широко задіює описове оцінювання;
- має зрозумілі для учня критерії, тож він стає свідомим учасником освітнього процесу.

Цілі формувального оцінювання

Перед початком роботи

- Виявлення потреб учня
- Оцінювання володіння учнем навчальним матеріалом
- Виявлення інтересів кожного учня
- Постановка цілей

В процесі роботи

- Заохочення до самостійності і взаємодії
- Здійснення моніторингу процесу
- Перевірка розуміння
- Мотивація метапізнання

Наприкінці заняття

- Організація рефлексії для визначення : які знання отримані , які цілі досягнуті
- Розвиток навичок самоконтролю

Формувальне оцінювання допомагає систематично відстежувати індивідуальний поступ кожного учня і своєчасно корегувати його діяльність, а не порівнювати учнів між собою або з умовним еталоном. Так ви на ранніх стадіях діагностуєте «прогалини» в знаннях і вміннях учня, підтримуєте його, акцентуєте увагу на певних знаннях і навичках.

Можливості формувального оцінювання:

- **для учня** — відстежувати особистий поступ у навчанні й планувати подальші кроки з допомогою вчителя;
- **для педагога** — бути поруч із учнем і вести його до успіху, вносити корективи в освітній процес.

Формувальне оцінювання не передбачає поняття «погано» — є те, що потрібно доопрацювати. Такий підхід не принижує дитину, а мотивує більше працювати, щоб поліпшити результат.

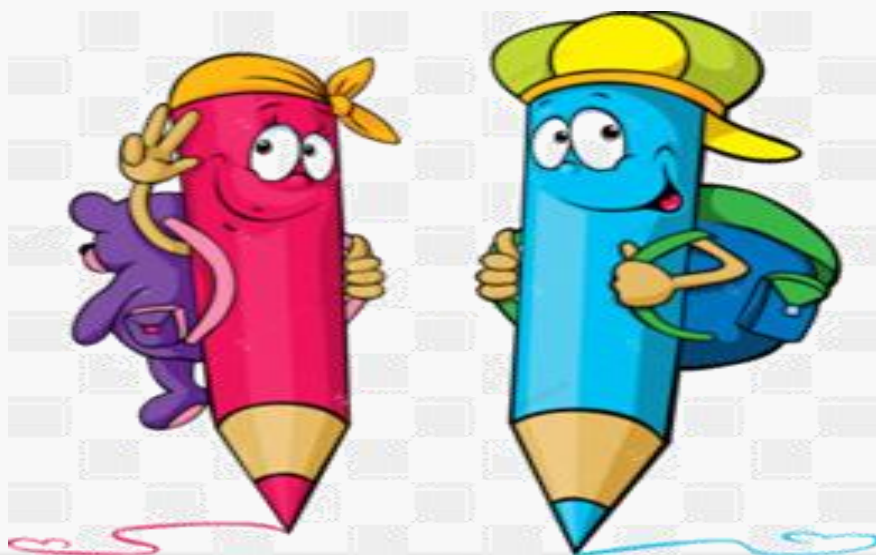
Цифрові ресурси для формуального оцінювання

Група цифрових інструментів	Приклади цифрових інструментів	Можливості використання для формуального оцінювання відповідно до цілей формуального оцінювання (рис.2)
Сервіси для створення вікторин, опитувальників, онлайн тестувань	kahoot.com, socrative.com, mentimeter.com, onlinetestpad.com, quizlet.com, quizizz.com, triventy.com, www.strawpoll.me	
Віртуальні дошки	padlet.com, trello.com, twiddla.com, whiteboard.org, realtimeboard.org	

Мультисервіси для створення інтерактивних завдань	learningapps.org, studystack.com	2		
Сервіси для створення хмар слів	answergarden.ch, wordart.com, tagxedo.com	1	3	
Сервіси для створення карт знань	mindmeister.com, mindmapninja.com, coogle.it, bubble.us, mindomo.com, mind24.com, wisemapping.com, spiderscribe.net	2		
Сервіси для створення інфографіки та візуалізації	piktochart.com, canva.com, visual.ly, prezi.com, thinglink.com	2		
Google-сервіси	google-документи, google-презентації, google-таблиці	1	2	3
Сервіси для ведення щоденників та журналів	wordpress.com, blogger.com, tumblr.com, facebook.com, twitter.com, instagram.com, форуми (в тому числі в LMS Moodle)	1	2	3

*На сучасному етапі трансформації освіти
формувальне оцінювання є одним з найбільш
ефективних видів оцінювання, яке передбачає
вдосконалення як учня, так і вчителя.*

*На відміну від підсумкового оцінювання, яке лише фіксує
результат навчальних досягнень здобувача освіти,
формувальне оцінювання надає можливість учню
усунути прогалини за рахунок зворотного зв'язку та
підтримки педагога і отримати кращий результат.*

Використані джерела

- Використання Kahoot! У навчально-виховному процесі : веб-сайт.
- URL: <http://urokinformatyky.blogspot.com/p/blog-page.html>
- Гуржій, А. М., Лапінський В. В. Електронні освітні ресурси як основа сучасного навчального середовища загальноосвітніх навчальних закладів. Інформаційні технології в освіті. 2013. 1, № 15. С.30-37.
- Локшина О. Інновації в оцінюванні навчальних досягнень учнів у шкільній освіті країн Європейського союзу. Порівняльно-педагогічні студії. 2009. № 2. С. 107–113.
- Мобільні застосунки як ефективний засіб навчання: веб-сайт. [URL:shorturl.at/eQVZ5](http://shorturl.at/eQVZ5)
- Морзе Н.В., Барна О.В., Вембер В.П. Формувальне оцінювання: від теорії до практики. Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. 2013. №6. С. 45-57.
- Носенко Ю. Здоров'язбережувальний складник ІК-компетентності учнів як важливий елемент здоров'язбережувального використання засобів у навчальному процесі основної школи. Нова педагогічна думка. 2016. №2. С. 30–35.
- Формувальне оцінювання як засіб підвищення ефективності освітнього процесу. Режим доступу: <https://vseosvita.ua/webinar/formuvalne-ocinuvanna-ak-zasib-pidvisenna-efektivnosti-osvitnogo-procesu-146.html>